

За КИИП като организация на проектантите физически лица

Инж.Г.Кордов, инж.Л.Ташков, инж.Ив. Пейковска, инж. Ив. Аврамова –членове на Ръководството на Национална професионална секция „Конструкции на сгради и съоръжения” към КИИП

Настоящото становище е предизвикано от възникналия в медиите дебат за регистрацията на проектантски фирми и за мястото и значението им в инвестиционния процес. Всичко това е важно да се разгледа в контекста на целите и задачите на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране (КИИП), създадена в основата си като професионална организация на проектантите – физически лица.

● **Относно ЗКАИИП и промените досега в него.**

КИИП беше създадена през 2003г. по силата на Закон за камарите на инженерите и архитектите в инвестиционното проектиране (ЗКАИИП). Основната постановка в закона от 2003г., която се приемаше безрезервно от проектантската гилдия беше : КИИП е камара на проектантите физически лица.

Смисълът на тази постановка е че отделният проектант е творческа личност, която създава първоосновния технически елемент в инвестиционния процес – инвестиционния проект. В това си качество проектантът трябва да бъде независим в творческо и финансово отношение, като единствената задача, която стои пред него е да създаде качествен инвестиционен проект /независимо по коя част/ спазвайки изискванията на нормативната уредба в проектирането и осигурявайки на ползвателя на неговия продукт – сигурност, надеждност, комфорт, функционалност, естетичност на проектното решение.

Тази задача би могла да бъде решена само ако ПРОЕКТАНТЪТ Е НЕЗАВИСИМ и отговорен единствено пред Закона. Начинът на действие на проектанта, както и неговото сдружаване или участие в по-големи или по-малки структури, самостоятелна работа или в еднолични фирми - трябва да бъде решение единствено само на него и то доброволно. В първото издание на Закона за КИИП от 2003г. бяха посочени в чл.12 ал.3 и три много важни изисквания определящи обхвата на участниците в проектирането въобще, а именно:

*„... 3. да не работят в държавна или общинска администрация на основен трудов договор;
4. да не са собственици или служители във фирма с предмет на дейност "строителство", "строително предприемачество" или "търговия с недвижими имоти";”*

Фактически тези постановки на чл.12 бяха основополагащи за бъдещето не само на проектантския, а на инвестиционния процес като цяло. На първо място не се допускаше поява на конфликт на интереси и зависимост на отделния проектант от работодател като друг участник в инвестиционния процес – строителна фирма или общинска администрация. Тези постановки бяха в основата и разбирането за съществуване на Камара, която трябва да защитава правата и интересите на своите членове. Независимостта им беше добре защитена.

● **Относно ЗКАИИП и промените от 2006г.**

През 2006г. бяха извършени промени в ЗКАИИП без съгласието на инженерната колегия и инспирирани от неизвестни лобита, които промени се изразяват в две много съществени посоки:

Първо: основно отмениха стария чл.12 /цитиран по-горе/ и положиха предпоставките за отдалечаване на КИИП от основното си предназначение – осигуряване на защитата на интересите и независимостта на проектантите. С отмяната на чл.12 фактически се допусна създаване на проектантски звена в структурата на строителните фирми ! Естествено е,че проектантът вече се намира в една или друга степен на зависимост от своя работодател и работодателят на базата на договорните си отношения с проектанта би могъл да му повлияе.

Второ: в новите промени се вмениява по един неясен начин, че проектантът осъществява своята дейност в „проектантско бюро”.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 79 от 2006 г.) (1) Проектантите на свободна практика, проектантите с пълна проектантска правоспособност - регистрирани като търговци, както и проектантските дружества, осъществяват дейността си по предоставяне на проектантски услуги в проектантски бюра. Няколко проектанти могат да използват общо проектантско бюро за осъществяване на дейността си и без да са съдружници.

(2) Проектантските бюра се вписват в публични регистри, които се поддържат от Камарата на архитектите, съответно от Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране.

§ 1. По смисъла на този закон:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 79 от 2006 г.) "Проектант" е **физическо лице**, притежаващо диплома от акредитирано висше училище с квалификация "архитект", "строителен инженер" или "инженер" с образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър", вписано в съответния регистър на Камарата на архитектите, съответно на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране, както и лице с призната проектантска правоспособност при условията и по реда на чл. 10 и 11, което има право да изработва устройствени схеми, планове и инвестиционни проекти в съответствие с придобитата правоспособност.

След тези стъпки свързани последователно с промените на ЗКАИИП /от физическо лице към проектантско бюро-регистрация/ **сега се появи започнат от КСБ в пресата и дебат за „задължителна регистрация на проектантски фирми”** ?? . На този етап в КИИП, доколкото ни е **известно** , официално не стои въпроса за задължителна регистрация на проектантски фирми, но трябва да отбележим, че първите крачки вече са направени : последователно /физическо лице, след това проектантско бюро-регистрация/, независимо от формата на регистрацията.

В този аспект буди тревога фактът, че се подема „акция промяна в ЗУТ „акция от Строителната камара /Валентин Зарев представител на КСБ, в-к Строителство Градът от 20.09.2010г. и други/ за регистрация и дори лицензиране на проектантски фирми,макар че КСБ би трябвало да е организация на друг субект в инвестиционния процес – строителните фирми. А възможността това да стане чрез в промени в Закона за КАИИП, без съгласуване с КИИП, както видяхме вече има прецедент за така приети промени през 2006г.

Една такава инициатива, явно би довела до **окомплектоване** на строителните фирми с техни проектантски бюра или „възкресяване” на една провалила се вече практика от времето на социализма – именно на действие единствено на големи проектантски фирми, които буквално ще „погълнат малките фирми и отделни проектанти”, или последните буквално ще фалират. Т.е. проектантите ще бъдат принудени да влизат в големите фирми и така ще бъдат подизпълнители, а не създатели на творчески продукт, защото проектирането е високоинтелигентна дейност, а не служебна такава. Не на последно място и фактът,че днес проектантите работят в ПАЗАРНИ УСЛОВИЯ, а не в стопански регулирана икономика.

Трето: Промяната на ЗКАИИП през 2006 г. и по специално на горе цитирания чл.12 , стана причина за едно необосновано разширение на членския състав на КИИП , защото се даде възможност на всички инженери да кандидатстват за членство на базата на диплом за завършено висше инженерно образование ,не зависимо дали са проектирали въобще, независимо дали са работили на административни длъжности или като чиновници в администрациите на общините и управлението на страната.Това е и една от основните причини за възстановяване и разширяване на сивия сектор в проектирането , а може да бъде наречено и по-мекото като конфликт на интереси , но неминуемо води до влошаване качеството на проектите .

Освен това трябва да се подчертае, че „процесът проектиране” е различен от „процеса строителство” и начините за осъществяването им са различни. Проектирането е предимно творчески процес и не е необходимо да има лицензионен режим на проектантски фирми!

● **Относно досегашната практика и качеството на проектиране .**

Не изразяваме съгласие за влошено качество на инвестиционното проектиране, а напротив – сега проектантите са изправени пред нови пазарни и технологични предизвикателства и израз за това са многобройните проектирани и изпълнени сгради и съоръжения на територията на цялата страна с нестандартни и уникални конструкции както от стомана така и от бетон. Разбира се, определено има отделни случаи на недобри проектни решения, но те са изключение, а не правило.

● **Относно мненията на сходни организации – КСБ, БАИК и др.**

Фигурата на проектанта като физическо лице, трябва да бъде стимулирана и защитена от КИИП. Тя не трябва да бъде зависима в една или друга форма от други участници в инвестиционния процес /визираме и несполучилото искане на Консултантските фирми да включат в състава си задължително лицата упражняващи ТК като по този начин ги направят зависими в решенията им и принудително да бъдат назначавани в тях на работа/.

Взаимоотношенията между различните организация на участници в инвестиционния процес могат да бъдат поставени само на основата на диалог, сътрудничество и ненамеса един на друг в сферата на професионалните им интереси. Прокарването на лобистки решения в една или друга посока могат да доведат само до задълбочаване на проблемите, а не тяхното решаване.

Ако всяка една организация създава ред в собствения си сектор, това би довело и до ред и целия инвестиционен процес.

В този дух не бихме искали да коментирам случаите на некачествено строителство, на влягане на некачествени материали, на занижен контрол в строителния процес, на неспазване на проектните решения и много други проблеми в реалното строителство, които проблеми трябва да бъдат решени от съответните отговорни за сектора си институции, а не от КИИП например. Дори само оценката на аварията в строителството от последните години /някои от тях с човешки жертви/ и причините за тях биха трасирали правилния път по който трябва да вървят отделните камари и организации.

● Като членове на националното ръководство на секция „Конструкции на сгради и съоръжения” стоим категорично зад досегашното становище, че КИИП е организация на проектантите – физически лица, като независими участници в инвестиционния процес и участието им в една или друга структура може да бъде само доброволно. Считаме, че задължителна регистрация на проектантски бюра /фирми/ и преливането на проектантите в тях не трябва да се допуска, защото проектиране се извършва не само в проектантски фирми и обществото ще бъде неправилно информирано. Проектантът като физическо лице изработва самостоятелно проекта по съответната част и притежава удостоверение за проектантска правоспособност и личен печат като е отговорен за качеството на своя труд пред всички институции.

05.10.2010г.